

KAPUNYITOGATÓ PROGRAMOK JÁSZ-NAGYKUN- SZOLNOK MEGYÉBEN

*„Csöpp falunak az ég alatt
álmodik a népe nagyot.
A szíven kell kopogtatni,
úgy nyitja ki az ablakot.”
Sinka István*

Ezt a Sinka István idézetet választottuk a Nemzeti Művelődési Intézet által támogatott és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodája által koordinált Kapunyitogató program mottójául.

A Nemzeti Művelődési Intézet módszertani irodáinak feladata többek

között a közösségi művelődés társadalmi és kulturális hatásainak erősítése, a helyi közösségi kezdeményezések támogatása és fejlesztése.

Hosszabb távon célunk, hogy a programmal hozzájáruljunk az összetartó társadalom megvalósításához. A közösségi művelődés jelentős segítséget nyújthat ebben, hiszen az összetartozás élménye, a kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatok kialakítása egy közösség életében való aktív részvételen keresztül teremthető meg. Csak bizalom és együttműködésen alapuló társadalomban válhatnak az egyének önma-

guk és közösségük tudatos formálóiává. Sokak számára, a családi kapcsolatokon túl, talán ma is a helyi-közösségek a legfontosabbak. Programjainkkal nem csak az egész család, hanem a tágabb faluközösség számára szeretnénk biztosítani tartalmas együttlétet, remélve, hogy az élmény egyben igényt is támaszt a folytatásra.

Azt szeretnénk elérni, hogy az évek óta zárva lévő művelődési házak kinyissanak. Felkavarni az állóvizet a leginkább hátrányos helyzetben lévő kistélepléseken. Megmutatni a lakosságnak, hogy a kultúra nem csupán intézményi

feladat, hanem mindenki közös ügye, hogy a falu ne csak lakóhely, hanem valódi közösség legyen.

Jász – Nagykun – Szolnok megyében negyvenegy hátrányos helyzetű település van.

A tájéltadások tapasztalatai alapján nyolc települést választottunk ki, ahol évek óta zárva van a művelődési ház, vagy csak alkalmanként nyit ki.

Egyeztetünk a települések vezetőivel, a művelődési területért felelős kollégáival, az önkéntesekkel, civilekkel. Több alkalommal találkoztunk, megismertük a települést, az ott lakókat, értékeiket, örömeiket, nehézségeiket. Őszinte örömmel fogadtak mindenhol, és nagyon tartalmas, építő beszélgetésekre került sor. Hisszük, hogy csak a személyes kapcsolatok révén tudunk együtt haladni közös célunk, egy igazi közösség kialakítása felé.

A Kapunyitogató programját és időpontját a fogadó településekkel együtt alakítottuk ki. Igyekezünk szem előtt tartani a következő szempontokat:

- Legyenek helyi fellépők (saját értékek).
- Az egész családnak szóljon.
- Színvonalas, de nem profi előadók.
- A közreműködők azonosulni tudjanak a program céljával.
- Aktív részvételt igényeljen. Lehetőség az ötletek megosztására.
- Mind a nyolc településen egységes felépítés, de helyi igényekhez is alkalmazkodó.

A Kapunyitogató a következő programelemekből állt:

Polgármesteri köszöntő

Kincseink: helyi műsor bemutatása

Minden településen egy nagyobb műsor volt választható:

- interaktív népi hangszerbemutató
- bábelőadás
- táncház.

Minden helyszínen egységesen volt:

- Játsszóház és népi játékok bemutatója
- maci- és bábkiállítás
- ismeretterjesztő előadás.

Az első Kapunyitogató programra a megyében, Tiszaroff településen került sor.

Tiszaroff a Tisza folyó bal partján terül el, festői környezetben. A legközelebbi város, Kunhegyes 20 km-re fekszik. A falu lakóinak száma folyamatosan csökken, az ezredforduló utáni

években 2000 fő alá esett. A rendszer-változás nagyon megehezítette az itt élők helyzetét: tömegessé vált a munkanélküliség. A fiatalság emigrál, vagy elköltözik. Pozitívum a turistaforgalom fellendülése, az üdülőövezet kialakulása. A roma családok az átlagosnál is rosszabb helyzetben vannak: egyedüli megélhetési forrásaik a segélyek, szociális juttatások. Képzettség hiányában esélytelenek a munkaerőpiacon.

A Kapunyitogató programnak köszönhetően május 18-án Tiszaroffon egy örömteli délutánt tölthettek együtt a családok a település – régen szebb időket látott – művelődési házában és annak környékén.

A helybeliek már a szervezésben is aktívan részt vettek, eljuttatták a szórólapokat a település minden háztartásába.

A jegyzőnk köszöntőjében örömet és köszönetét fejezte ki a település vezetése nevében a kezdeményezéssel kapcsolatban, és látva a sok embert, aki szeret és akar együtt beszélgetni, szórakozni, egyszerűen együtt lenni, a folytatás reményének adott hangot.

A helybeliek maguk is rácsodálkoztak, hogy ilyen sokan eljöttek, ezen a szombat délutánon. A zsúfolásig megtelt színházteremben a helybeli óvodások kedves műsora, nagy tetszést aratott. Ezt követően igazi bábszínházi előadáson vehettek részt

egymáshoz az embereket, beszélgetések indultak el. Az „*Ilyen sokan vagyunk?*” „*Régen itt nagy élet volt!*” „*Nekem is van kétszáz macim!*” *Végre történik valami!*” – egyértelműen mutatják az igényt a folytatásra, mely elsősorban már a helyieken múlik, de természetesen minden szakmai segítséget is igyekszünk megadni hozzá.

A programnak köszönhetően felszínre kerültek helyi értékek és erők, megfogalmazódtak közös célok, elindultak önálló kezdeményezések, alkalom volt a generációk találkozására.

Új párbeszéd kezdődött a faluban a tudásukat átadni akarók között (kézimunka, horgolás, szőnyegszövés, főzés), a helybeli kollégánál koordinálásával. A rákóczi falvi Brumm Szociális Szövetkezet mintájára – mely a Maci- és Bábkiállítás anyagát hozta – ruhajavítás és gyógynövénygyűjtés elindítását tervezik egy hasonló szociális szövetkezet keretében, melyhez kérték a rákóczi falvi szövetkezet vezetőjének segítségét is.

Kiderült, hogy a településen él egy hölgy, akinek 200 darabos macigyűjteménye van, amiről eddig nagyon kevesen tudtak, ő lehet a következő kiállító a művelődési házban.

A legnagyobb örömet az jelentette a szervezők számára, hogy mindenki azt kérdezte:

„Mikor lesz a következő?”

Tiszaroffon nyitott szívű, kedves, befogadó emberek élnek és minden lehetőség adott arra, hogy az a lelki gazdagság, mely az együttlét alatt megmutakozott, kiteljesedjen.

A hátrányos helyzetben lévő településeken – különösen a gyerekeknek – a legjobbat kell adni, és ebben van a mi igazi felelősségünk. Ehhez a munkához elsősorban hitre és alázatra van szükség. Eddig három településen valósult meg a program, mindenütt lelkes volt a fogadtatás, igény van a folytatásra. További hat településen szeretnénk kinyitni a kapukat fizikai és lelki értelemben is, remélve, hogy a kapunyitás egyben mindenütt valami újnak a kezdete lesz.

az ünneplőbe öltözött kicsik és nagyok.

A folytatás igazi közösségi élmény volt úgy a családok, mint a község lakói számára. Fiatalok és idősek együtt készítették a papírsárkányokat és különleges szélforgókat, a nagyok több mint 15 féle népi fajtákon próbálhatták ki ügyességüket.

Nagy érdeklődés volt a rákóczi falvi maci gyűjtemény és bábkiállítás iránt is. Az önkormányzat támogatásával és a helybeliek összefogásával egy nagy bogrács paprikás krumpli köré gyűl-

tek össze a játékokban és beszélgetésben megéhezett résztvevők. Jó ötletnek bizonyult az az elképzelésünk, hogy a közös főzés és falatozás közelebb hozza

KOPASZ KÁROLYNÉ TURBUCZ ÁGNES először szülőfalujában, Vésztőn próbált közösséget teremteni, majd Rákóczi falván szervezett emlékeztető programokat a faluház vezetőjeként. Szolnokon egy frissen visszakapott egyházi művelődési ház beindításának nehézségeivel kellett szembenéznie, rövid kitérő után a Verseghy Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet munkatársaként, majd jelenlegi állomáshelyén, a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodájának megyei módszertani referensként dolgozik.